

5815 – ΔΙΚΑΙΟ (ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ – ΕΡΓΑΤΙΚΟ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ)

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	5815	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	8ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΚΑΙΟ (ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ, ΕΡΓΑΤΙΚΟ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ)		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		4	5
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ειδίκευσης – Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (στην Αγγλική)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://oeclass.aua.gr/eclass/		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι :   Η ανάπτυξη, ανάλυση και ερμηνεία της φορολογικής νομοθεσίας, σε συνδυασμό και με την Περιβαλλοντική Νομοθεσία (Δίκαιο Περιβάλλοντος).</p> <p>Αρχικά γίνεται θεωρητική προσέγγιση γενικών εννοιών, όπως έννοια, περιεχόμενο και διακρίσεις των φορών, των γενικών αρχών που διέπουν το φορολογικό δίκαιο. Έπειτα παρουσιάζεται το ελληνικό φορολογικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένης της διοικητικής φορολογικής διαδικασίας και ιδιαιτέρως της δικαστικής προστασίας στις φορολογικές διάφορες. Το μάθημα επίσης πραγματεύεται τα κυριότερα ζητήματα των εργασιακών σχέσεων και του εργατικού δικαίου που απασχολούν τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους και παρουσιάζουν ιδιαίτερο εφαρμοσμένο ενδιαφέρον καθώς και εισαγωγικές έννοιες που αφορούν στην Περιβαλλοντική Νομοθεσία (Δίκαιο Περιβάλλοντος).</p> <p>Στο σκέλος του μαθήματος που αφορά στην Περιβαλλοντική Νομοθεσία (Δίκαιο Περιβάλλοντος), σκοπός είναι: α) να συμβάλει στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο θεσπίζεται το κανονιστικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος σε διεθνές, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και του συστήματος των πηγών του περιβαλλοντικού δικαίου (διεθνείς συμβάσεις, νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εθνική νομοθεσία), β) να εξοικειώσει τις φοιτήτριες/φοιτητές με τις αρχές που διέπουν την προστασία του περιβάλλοντος και τους τρόπους εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Έμφαση δίνεται στα εργαλεία περιβαλλοντικής προστασίας που επιβάλλονται νομοθετικά, όπως εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων), η ανάλυση και διαχείριση του περιβαλλοντικού κινδύνου, η ιδιωτική επιβολή του δικαίου του περιβάλλοντος (περιβαλλοντική ευθύνη-αποζημίωση) καθώς και ο ποινικός κολασμός της περιβαλλοντικής βλάβης.</p>

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- Κατανοούν τις έννοιες του Φορολογικού και Εργατικού Δίκαιου,
- Αναγνωρίζουν το πεδίο εφαρμογής του Φορολογικού και Εργατικού Δίκαιου,
- Γνωρίζουν τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν το Φορολογικό και Εργατικό Δίκαιο,
- Αναλύουν θεωρητικά ζητήματα του Φορολογικού και Εργατικού Δίκαιου και
- Επιλύουν πρακτικά ζητήματα του Φορολογικού και Εργατικού Δίκαιου.
- Κατανοούν τις έννοιες της Περιβαλλοντικής νομοθεσίας,
- Αναγνωρίζουν το πεδίο εφαρμογής της Περιβαλλοντικής νομοθεσίας,
- Γνωρίζουν τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν της Περιβαλλοντικής νομοθεσίας,
- Αναλύουν θεωρητικά ζητήματα της Περιβαλλοντικής νομοθεσίας και
- Επιλύουν πρακτικά ζητήματα της Περιβαλλοντικής νομοθεσίας και να κατανοούν τη σημασία και τις δυνατότητες της εναλλακτικής παρέμβασης και των εργαλείων παρακολούθησης (monitoring) του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, με στόχο την προστασία και αναβάθμισή του.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε Διεθνές Περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό Περιβάλλον
- Προαγωγή νέων Ερευνητικών Ιδεών
- Σεβασμός στο Φυσικό Περιβάλλον
- Σχεδιασμός και Διαχείριση έργων
- Σεβασμός στη Διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγή. Αντικείμενο, διακρίσεις, πηγές και θεμελιώδεις αρχές του εργατικού δικαίου
2. Η ατομική σύμβαση εργασίας. Έννοια και χαρακτηριστικά, διάκριση από συγγενείς έννοιες, κατάρτιση, διαδοχικές συμβάσεις εργασίας. Τα υποκείμενα της σύμβασης εργασίας. Χρόνος εργασίας
3. Τυπολογία των σύγχρονων μορφών απασχόλησης. Μερική, εκ περιτροπής και προσωρινή απασχόληση. Δανεισμός εργασίας, απόσπαση εργαζομένου, ευέλικτες μορφές απασχόλησης
4. Αμοιβή της παροχής εργασίας
5. Εργοδοτική πρόνοια. Υγεία και ασφάλεια στην εργασία.
6. Συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Συλλογικές διαφορές εργασίας
7. Έννοια και διακρίσεις των φόρων. Η αρχή της νομιμότητας του φόρου και της φορολογικής ισότητας. Φορολογία εισοδήματος. Κανόνες του διεθνούς Φορολογικού δικαίου
8. Οι αρχές που διέπουν τη νομοθεσία για το περιβάλλον, σε διεθνές, περιφερειακό, εθνικό επίπεδο.

9. Η βιώσιμη ανάπτυξη στο διεθνές δίκαιο και στο ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο.
10. Η νομική έννοια του περιβάλλοντος. Η προστασία του περιβάλλοντος ως οριζόντια αρχή στο δίκαιο (ενσωμάτωση). Η νομική έννοια της προστασίας του περιβάλλοντος. Η συνταγματική προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Κλιματική αλλαγή: η αντιμετώπιση της πρόκλησης από το δίκαιο.
11. Τύποι νομοθετικής ρύθμισης αναφορικά με το περιβάλλον: άμεση ρύθμιση (command and control) /αγορακεντρικά εργαλεία (economic incentive-market based instruments)
12. Ο θεσμός της Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Οι Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και η περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων (Το νομοθετικό πλαίσιο, Η κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων, Η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, Η προέγκριση χωροθέτησης). Η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) και η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων (Νόμος 4014/2011). Η νομολογία για τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (Για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων). Η νομολογία για τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων (Για την προέγκριση χωροθέτησης).
13. Η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), Η θεσμοθέτηση της ευθύνης για περιβαλλοντική ζημία, Η θεσμοθέτηση ποινικής ευθύνης για την προστασία του περιβάλλοντος, Η εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Θα χρησιμοποιηθεί συνδυασμός διδακτικών και μαθησιακών μεθόδων με στόχο την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών και την πρακτική εφαρμογή των υπό εξέταση θεματικών ενοτήτων: διαλέξεις με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων, ανάλυση και συζήτηση μελετών περίπτωσης σε πραγματικά επιχειρησιακά ζητήματα, βιωματικές (ομαδικές) ασκήσεις, καθώς και προβολή σχετικών video. Επίσης, οι φοιτητές/τριες θα εκπονήσουν ατομική ή ομαδική εργασία.

Επιπλέον, στο eclass αναρτώνται σε ηλεκτρονική μορφή άρθρα, οπτικοακουστικό υλικό διαλέξεων, διαδικτυακές διευθύνσεις, χρήσιμες πληροφορίες, μελέτες περίπτωσης και ασκήσεις για την εξάσκηση των φοιτητών/τριών.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση							
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> ● Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της πλατφόρμας AUA Open eClass του Πανεπιστημίου (ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων) ● Υποστήριξη των διαλέξεων με τη χρήση λογισμικού παρουσίασης ● Χρήση οπτικοακουστικού υλικού ● Χρήση εφαρμογών διαδικτύου ● Διαδραστική Διδασκαλία ● Συγγραφή Εργασίας / Εργασιών <p>Επικοινωνία με τους φοιτητές: πρόσωπο με πρόσωπο σε ώρες γραφείου, email, πλατφόρμα eclass</p>							
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #d9e1f2;"><i>Δραστηριότητα</i></th> <th style="background-color: #d9e1f2;"><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td style="text-align: center;">65</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή εργασίας / εργασιών</td> <td style="text-align: center;">28</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	65	Συγγραφή εργασίας / εργασιών	28
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>							
Διαλέξεις	65							
Συγγραφή εργασίας / εργασιών	28							

	Αυτοτελής Μελέτη	30
	Συμβουλευτική υποστήριξη	0,5
	Εξετάσεις	2
	Σύνολο Μαθήματος (περίπου 25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	125,5
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η διαδικασία αξιολόγησης γίνεται στη γλώσσα που προσφέρεται το μάθημα (ελληνική ή αγγλική) και αποτελείται από:</p> <p>i. <u>Υποχρεωτική γραπτή τελική εξέταση</u> στο τέλος του εξαμήνου (συντελεστής βαρύτητας τουλάχιστον 70%), η οποία περιλαμβάνει Δοκιμασία πολλαπλής επιλογής ή/και Ερωτήσεις ανάπτυξης δοκιμίων ή/και Επίλυση προβλημάτων. Κριτήρια αξιολόγησης: ορθότητα, πληρότητα, σαφήνεια</p> <p>ii. <u>Προαιρετική γραπτή ενδιάμεση εξέταση ή γραπτή εργασία</u> (συντελεστής βαρύτητας 30%) Κριτήρια αξιολόγησης: ορθότητα, πληρότητα, σαφήνεια</p> <p>Η εξεταστέα ύλη παρατίθεται στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος. Οι φοιτητές/τριες με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες στην γραφή και στην ανάγνωση (όπως αυτές πιστοποιούνται και χαρακτηρίζονται από αρμόδιο φορέα) εξετάζονται βάσει της προβλεπόμενης από το Τμήμα διαδικασίας.</p> <p>Γνωστοποίηση κριτηρίων αξιολόγησης: Τα κριτήρια αξιολόγησης γίνονται γνωστά κατά τη διάρκεια του πρώτου μαθήματος και είναι σαφώς διατυπωμένα στην ιστοσελίδα του μαθήματος και στο e-class. Οι απαντήσεις των θεμάτων των εξετάσεων αναρτώνται στο eclass μετά τη διεξαγωγή των εξετάσεων. Οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να δουν το γραπτό τους μετά τη βαθμολόγηση του μαθήματος (στις ανακοινωμένες ώρες γραφείου) και να λάβουν εξηγήσεις σχετικά με τη βαθμολογία την οποία έλαβαν.</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Ελληνική

- Ιωάννης Αλ. Τζιώνας, Εγχειρίδιο Εργατικού Δικαίου, Εκδόσεις Τζιόλα, 2019
- Φορτσάκης Θ., Σαββαΐδου Κ., Πανταζόπουλος Π., Τσουρουφλής Α., Φορολογικό Δίκαιο, Εκδόσεις Πολιτεία
- Το δίκαιο του περιβάλλοντος (συλλογικό), Νομική βιβλιοθήκη 2021, ISBN: 9789606544729
- Γλυκερία Π. Σιούτη, Εγχειρίδιο δικαίου περιβάλλοντος, 4η έκδ., Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, Δ' Έκδοση 2022, σελ XX+399, ISBN: 978-960-648-577-0

Ξενόγλωσση

- Birnie, Boyle, and Redgwell's, International Law and the Environment, OUP 2021, ISBN: 9780199594016
- S. Kingstone, V. Heyvaert, A. Cavoski, European Environmental Law, CUP 2017, ISBN: 9781107640443

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- Περιβάλλον και Δίκαιο, Νομική βιβλιοθήκη
- European Energy and Environmental Law Review (Kluwer)
- Journal for European Environmental and Planning Law (Brill/Nijhoff)
- Journal of Environmental Law (OUP)
- Journal of Planning and Environment Law (Sweet & Maxwell)
- Review of European Community & International Environmental Law (RECIEL)
- Yearbook of European Environmental Law (OUP)

-Σημειώσεις Διδάσκοντα

-Ιστοσελίδες:

- <https://nomosphysis.org.gr/>
- http://ec.europa.eu/environment/index_en.htm
- European Environment Agency <http://www.eea.europa.eu>
- The European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law (IMPEL) <http://ec.europa.eu/environment/impel>